

BEZPEČNOST NA KULTURNÍCH AKCÍCH

SECURITY AT CULTURAL EVENTS

Mgr. Klára JENČKOVÁ¹, Ing. Dora LAPKOVÁ, Ph.D.²

¹Soft Targets Protection Institute, z.ú., Wuchterlova 523/5, Praha 6, Česká Republika, k.jenkova@stpi.cz

²Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta aplikované informatiky, Nad Stráněmi 4511, Zlín, Česká Republika, dlapkova@utb.cz

Abstrakt: Tento článek se zabývá problematikou ochrany kulturních akcí, jako jednoho z měkkých cílů. Kulturní akce jsou specifické tím, že se může jednat o uzavřené, ale i otevřené prostory, návštěvníci jsou velmi různorodí a pořadatelé mají rozdílné finance a znalosti o bezpečnosti. Cílem příspěvku je definovat kulturní akce, vytvořit jejich základní typologii a vyspecifikovat jednotlivé aktéry, kteří se podílejí na organizaci, potažmo na bezpečnosti dané akce. Informace jsou doplněny check-listy, pomocí nichž si odpovědné osoby mohou plnit své úkoly.

Klíčová slova: měkké cíle, kulturní akce, násilný útok, opatření, pořadatel

Úvod

Zabezpečování kulturních akcí představuje velmi náročný proces, a to zejména díky tomu, že je každá akce jedinečná a originální (každá akce se tedy pojí s jiným rozsahem a intenzitou rizik). Při zajišťování bezpečnosti akcí je nutné pohlížet také na další charakteristiky, a to zejména na typ kulturní akce (sportovní, kulturní, společenské, náboženské atd.); délku a místo jejího konání a v neposlední řadě na její přístupnost (omezený vstup; veřejné či soukromé akce).

„Kulturní akce lze definovat na základě spojení dvou slov – kultura a event (akce), respektive na základě spojení jejich definičního pojetí. Spojením těchto formulací, lze dojít k následujícímu vymezení: kulturní akce jsou předem naplánované události s jasně stanoveným místem a dobou konání, jejichž hlavním cílem je prezentace duchovních a materiálních hodnot vytvořených člověkem.“¹

Na základě uvedené definice lze do kategorie kulturních akcí řadit například – festivaly různého žánru (hudební, filmové, divadelní apod.); umělecká vystoupení (divadelní představení, koncerty, taneční představení apod.); akce s tematikou historických událostí, zvyků a tradic (vánoční a další tematické trhy, jarmarky, historické průvody apod.).

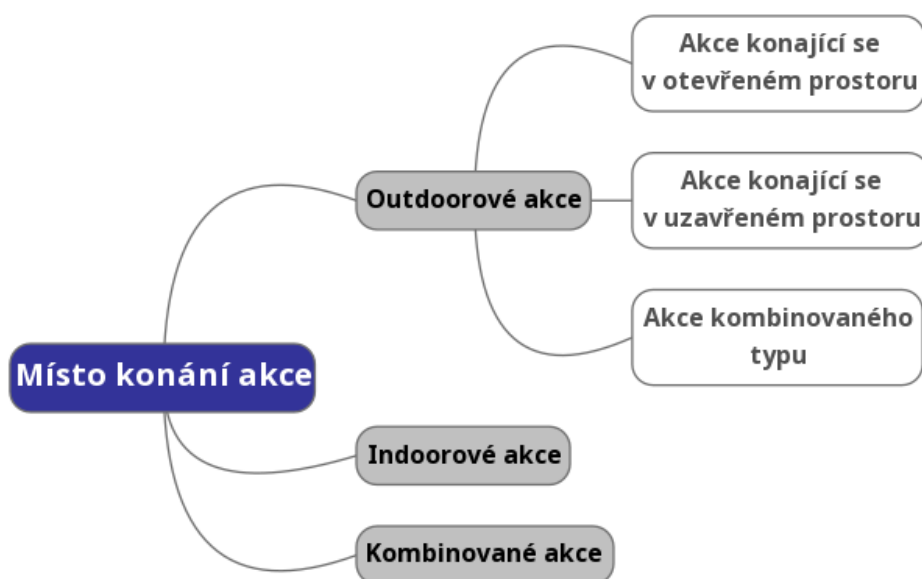
Cílem tohoto článku je pospat v obecné rovině kulturní akce a dále rozebrat roli aktérů, kteří se podílejí na zabezpečení těchto akcí. U aktérů jsou prezentovány check-listy, které považujeme za vhodné při plánování a vyhodnocení konané akce. Check-listy nejsou zpracovány pro průběh akce, protože předpokládáme, že pořadatel to má zpracováno v procesech, jak reagovat a řešit mimořádné události, a aktéři zřizovaní státem mají své předpisy a postupy.

1. Typologie kulturních akcí

Kulturní akce lze charakterizovat na základě mnoha kritérií. Z hlediska bezpečnosti jsou však nejdůležitější – místo konání a její přístupnost. Dalšími podstatnými kritérii jsou – délka konání; počet účastníků; význam akce, či četnost/periodicita jejího konání.

¹ JENČKOVÁ, Klára. *Zajišťování bezpečnosti kulturních akcí za účasti většího množství osob v České republice*. Praha, 2019. Diplomová práce. Policejní akademie České republiky v Praze. Vedoucí práce Oldřich Krulík.

Na základě charakteru místa konání dělíme kulturní akce na outdoorové (konané ve venkovních prostorech), indoorové (konané ve vnitřních prostorech) a na akce kombinovaného typu.

Obr. 1 – Místo konání akce

Mezi outdoorové akce patří všechny eventy konající se pod širým nebem, které lze dále členit dle jejich přístupnosti na akce konající se v uzavřeném prostoru; konající se v prostoru otevřeném a na eventy kombinující oba zmíněné typy.

U akcí konajících se v otevřeném prostoru nelze provádět vstupní kontroly návštěvníků, což významně navyšuje rizika eventu. Typickými příklady jsou – městské slavnosti, vánoční trhy apod.

Eventy konající se v ohraničeném prostoru naopak kontrolu příchozích návštěvníků umožňují. Jde například o některé hudební festivaly či koncerty.

V případě indoorových akcí jde vždy o eventy konající se v ohraničeném prostoru, což vyplývá i ze samotného charakteru místa konání (vnitřní prostory). Ohraničené prostory mají omezenou kapacitu a lze u nich provádět vstupní kontrolu návštěvníků, která představuje, z hlediska zajišťování bezpečnosti, jeden z klíčových bodů. Typickými příklady indoorových akcí jsou hudební koncerty, divadelní představení atd.

Kombinované akce sdružují obě zmíněné kategorie, jde tedy o eventy, které se z části konají ve vnitřních a z části ve venkovních prostorech. Z tohoto důvodu se i z hlediska přístupnosti může jednat o eventy kombinující obě zmíněná kritéria, tedy ohraničenost i neohraničenost prostoru. Typickými příklady jsou filmové, hudební či divadelní festivaly.

2. Aktéři podílející se na zabezpečování kulturních akcí

Na zajišťování bezpečnosti se vždy podílí vícero subjektů. Samotné zabezpečení akce by pak vždy mělo být výsledkem jejich vzájemné spolupráce.

Mezi hlavní aktéry patří – pořadatelé a organizátoři; obec, na jejímž území se akce pořádá a územně příslušná obecní policie; základní složky integrovaného záchranného systému; soukromá bezpečnostní služba; subjekty zajišťující požární a zdravotnické zajištění a další aktéři (dodavatelé služeb, nájemci prostor apod.). Seznam aktérů se může v závislosti na jednotlivých charakteristikách konkrétní akce lišit.

Časově se úkony jednotlivých aktérů dají dělit do třech časových období:

- období před konáním akce, které je zaměřeno zejména na plánování a prevenci;
- průběh akce, kdy dochází k plnění stanovených povinností, případně k řešení událostí na základě dříve stanovených procedur;
- období po skončení akce, které je zaměřeno zejména na vyhodnocování akce.

a. Pořadatelé a organizátoři

Nejdůležitějším aktérem z hlediska zajišťování bezpečnosti je její pořadatel, který je odpovědný za celý její průběh, respektive její zabezpečení.

Prvotním předpokladem pro bezpečný průběh akce, a také prvotním úkolem pořadatele, je výběr vhodného místa a doby konání eventu. Mezi další charakteristiky, které může pořadatel ovlivnit a které předurčují náročnost jejího zabezpečení, patří – přístupnost; předpokládaný počet návštěvníků; téma a její význam či její propagace.

U větších akcí je vhodné, aby si pořadatel vytvořil organizační tým, na jehož členy může některé povinnosti delegovat.

Check-list úkolů			
			Splněno
Nahlášení akce	Nahlášení akcí Městskému úřadu		
	Informování složek IZS o konání akce, včetně data jejího konání	HZS	
		ZZS	
		PČR	
	Informování okolních urgentních příjmů o konání akce		
	Informování Městského úřadu a složek IZS o plánovaných bezpečnostních opatření		
	Podání žádosti o povolení uzavřít část veřejné komunikace a uzavřít částí města, kde se skace koná		
	Podání žádosti o umístění dočasného dopravního značení		
Bezpečnostní dokumentace	Zpracování bezpečnostního (koordinačního) plánu		
	Zpracování evakuačního plánu spolu s umístěním PHP		
	Vytvoření bezpečnostních procedur na jednotlivé sekce a časové období konání akce		
	Sepsání smluv se spolupracujícími organizacemi a subdodavateli		
	Zpracování bezpečnostních zón v místě konání akce a v jeho bezprostředním okolí		
	Vyhodnocení ohroženosti - analýza hrozeb a rizik, návrh bezpečnostních opatření		
	Zpracování kontaktního listu odpovědných osob		
	Obsah dokumentů konzultovat se spolupracujícími složkami		
	Vytvoření procedur incident reportingu		
	Seznam potenciálně nebezpečného materiálu (propan-butanové lahve atd.) + jejich umístění		
	Zpracování osnovy školení pro jednotlivé odpovědné pracovníky dle jejich pozice		
	Zpracování a zveřejnění návštěvního řádu (vhodnými způsoby)		
Určení odpovědných osob	Určení osob odpovědných za bezpečnost		
	Zajistit dostatečný počet způsobilých pořadatelů starších 18 let		
	Oslovení ke spolupráci složky IZS, popř. dobrovolníky		
	Určení povinností a pravomocí jednotlivých složek		
	Proškolení odpovědných osob		
Bezpečnostní opatření	Provedení všech bezpečnostních opatření, která jsou v bezpečnostním plánu		

	Monitoring bezpečnostních opatření před akcí	
	Monitoring bezpečnostních opatření během akce	
	Nastavení procedur na změnu bezpečnostních opatření dle aktuální situace	
Krizový management	Zřízení krizového centra	
	Příprava vybavení krizového centra	
	Určení rolí a kompetencí jednotlivých členů krizového managementu	
	Pojištění odpovědnosti a majetku	
Vyhodnocení akce	Provedení následné analýzy	
	Zapsání počtu návštěvníků	
	Zjistit počet incidentů + jejich vyřešení	
	Zjistit účinnost bezpečnostních opatření	

Tabulka 1. Check-list² úkolů pro pořadatele

b. Soukromé bezpečnostní služby

Jedním z nejvýznamnějších prvků při zajišťování bezpečnosti kulturních akcí je činnost pracovníků nasmlouvané soukromé bezpečnostní služby. Pracovníci soukromé bezpečnostní služby provádějí vstupní kontrolu návštěvníků (je-li z povahy eventu možná); detekci podezřelých předmětů a osob v místě konání akce; ochranu účinkujících a majetku; kontrola dodržování návštěvního řádu apod. Ke všem těmto činnostem by však měli být pracovníci řádně proškoleni.

c. Obec a obecní/městská policie

Součinnosti obce a obecní/městské policie je možné využít v případě, že se jedná o akce pořádané na území dané obce.

Obec, ve které je akce pořádána, může její charakter ovlivnit zejména vydáním obecně závazných vyhlášek, týkajících se např. nočního klidu; používání zábavné pyrotechniky; zákazu pořádání akcí v některých lokalitách apod.

Na pořádání významných, prestižních akcí, které v mnohých případech velmi pozitivně ovlivňují cestovní ruch obce, se daná obec často sama podílí. V některých případech bývá obec dokonce v roli pořadatele.

Obecní/městská policie, jde-li o akce konané v obcích a je-li obcí zřízena (její zřízení není povinné), patří mezi důležité aktéry podílející se na zajištění bezpečnosti akce. Jde o orgán zřizovaný zastupitelstvem obce na základě vydání obecně závazné vyhlášky.

V průběhu konání akce se činnost obecní/městské policie zaměřuje zejména na zajišťování místních záležitostí veřejného pořádku, ochranu osob a majetku a v případě vzniku incidentů i na jejich řešení.

OP/MP	Splněno
Kontrola krizového spojení	
Kontrola s krizovým centrem	
Kontrola prostoru na podezřelé předměty a vozidla	
Nastavení procedur pro NVS, odložené zavazadlo, kontrolu podezřelých osob	
Kontrola nástupních ploch pro HZS	
Kontrola vozidel v prostoru	

Tabulka 2. Check-list úkolů pro obecní policii

² Check-listy jsou zpracovány pro outdoorové akce.

d. Policie České republiky

Policie České republiky patří mezi základní složky Integrovaného záchranného systému. Tento ozbrojený bezpečnostní sbor je zřízený zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Mezi základní činnosti Policie České republiky při zabezpečování kulturních akcí patří zajišťování záležitostí veřejného pořádku, ochrana osob a majetku a v případě vzniku mimořádných událostí i jejich řešení.

PČR	Splněno
Kontrola krizového spojení	
Kontrola spojení s krizovým centrem	
Kontrola dopravního značení	
Kontrola prostoru na podezřelé předměty a vozidla	
Nastavení procedur pro NVS, odložené zavazadlo, kontrolu podezřelých osob	
Kontrola evakuačních cest	

Tabulka 3. Check-list úkolů Policii České republiky

e. Požární zabezpečení akce

Základními právními předpisy pro požární zabezpečení akce je zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů a vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru ve znění vyhlášky č. 221/2014 Sb.

Konkrétními aktéry v případě požárního zabezpečení jsou preventivní požární hlídky, které se věnují zejména preventivním činnostem (kontrola stanovených předpisů atd.), a Hasičský záchranný sbor České republiky, jehož činnosti jsou zaměřeny především na řešení vzniklých incidentů.

Rozsáhlost bezpečnostních opatření v oblasti požární ochrany se odvíjí zejména od požárního rizika konkrétní akce.

HZS	Splněno
Kontrola přípojek vody	
Kontrola únikových cest	
Kontrola DZP (dokumentace zdolávání požáru)	
Přístupové prostředky ke všem prostorům akce	
Kontrola vyznačení PHP	
Kontrola uložení PB lahví a jiných požárně nebezpečných akcí	
Kontrola zahájení činnosti PPH a jejich školení	
Kontrola krizového spojení (komunikace)	
Kontrola spojení s krizovým centrem	
Kontrola fixace vysokých předmětů	

Tabulka 4. Check-list úkolů pro Hasičský záchranný sbor

f. Zdravotnické zajištění akce

Na zdravotnickém zajištění se nejčastěji podílejí soukromé subjekty (např. Český červený kříž). Důležité je však i navázání spolupráce s místně příslušnou zdravotnickou záchrannou službou a místně příslušným zdravotnickým zařízením, které disponuje urgentním příjmem.

ZZS	Splněno
Kontrola krizového spojení	
Kontrola spojení s krizovým centrem	
Kontrola vybavení stanovišť první pomoci	
Kontrola příjezdových cest	

Kontrola propojenosti s traumaplánem na urgentním příjmu	
Kontrola volnosti heliportu	

Tabulka 5. Check-list úkolů pro Zdravotnickou záchrannou službu

g. Ostatní subjekty

Na zajišťování bezpečnosti akce se v menší či větší míře podílejí i další aktéři, jejichž skladba se může měnit v závislosti na jednotlivých charakteristikách akce. Mezi nejdůležitější takové aktéry patří – stánkaři a další pronájemci prostor; účastníci a účinkující; pronájemci mobilní sanitární techniky; úklidová služba apod.

Všichni tito aktéři by měli být dostatečně a včas informováni o nastavených bezpečnostních opatřeních a nastavených procedurách. Všímavost a aktivity těchto aktérů mohou eliminovat či snížit případná rizika.

Závěr

Kulturní akce jsou velmi diskutovanou problematikou, protože se na nich obvykle vyskytuje větší množství lidí a jejich zabezpečení nebývá zpravidla na moc vysoké úrovni. Důraz je v současnosti kladen na spolupráci s obcí a se složkami Integrovaného záchranného systému.

Článek popisuje v obecné rovině, co jsou kulturní akce a jejich typologii. Dále se zaměřuje na role jednotlivých aktérů, kteří se podílejí na bezpečnosti. U nich jsou zpracovány check-listy úkolů, které se zabývají zejména fází před akcí a velmi omezeně fází po akci.

Tento příspěvek vznikl za podpory grantového projektu VI20192021163 „Nastavení a organizace systému bezpečnosti na hromadných společenských a kulturních akcích“ podpořeného Ministerstvem vnitra České republiky v letech 2019-2021.

Literatura

- [1] JENČKOVÁ, Klára. *Zajišťování bezpečnosti kulturních akcí za účasti většího množství osob v České republice*. Praha, 2019. Diplomová práce. Policejní akademie České republiky v Praze. Vedoucí práce Oldřich Krulík.